

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ

2004

2009

Комисия по рибно стопанство

2008/2222(INI)

10.11.2008

ПРОЕКТОДОКЛАД

относно приложните изследвания, свързани с общата политика в областта на рибарството
(2008/2222(INI))

Комисия по рибно стопанство

Докладчик: Rosa Miguélez Ramos

СЪДЪРЖАНИЕ

	Страница
ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ	3
ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ	8

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

относно приложните изследвания, свързани с общата политика в областта на рибарството
(2008/2222(INI))

Европейският парламент,

- като взе предвид Регламент (ЕО) № 2371/2002 на Съвета от 20 декември 2002 г. относно опазването и устойчивата експлоатация на рибните ресурси в рамките на общата политика в областта на рибарството¹
- като взе предвид Решение № 1986/2006/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2006 г. относно Седмата рамкова програма на Европейската общност за научни изследвания, технологично развитие и демонстрационни дейности (2007—2013 г.)²
- като взе предвид съобщението на Комисията до Съвета, Европейския парламент, Икономическия и социален комитет и Комитета на регионите, озаглавено „Европейска стратегия за мореплавателските и морските изследвания: съгласувана рамка на Европейското научноизследователско пространство в подкрепа на устойчиво използване на океани и морета“ (COM(2008)0534) („стратегията за мореплавателските и морските изследвания“),
- като взе предвид съобщението на Комисията до Съвета и Европейския парламент, озаглавено „Стратегия за устойчиво развитие на европейската аквакултура“ (COM(2002)0511),
- като взе предвид своята резолюция от 15 юни 2006 г. относно предложението за решение на Европейския съвет и на Съвета относно Седмата рамкова програма на Европейската общност за научни изследвания, технологично развитие и демонстрационни дейности³
- като взе предвид своята резолюция от 20 май 2008 г. относно интегрирана морска политика за Европейския съюз⁴,
- като взе предвид Директива 2008/56/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 г. за създаване на рамка за действие на Общността в областта на политиката за морска среда (Рамкова директива за морска стратегия)⁵,
- като взе предвид Регламент (ЕО) № 199/2008 на Съвета от 25 февруари 2008 г. за установяване на общностна рамка за събиране, управление и използване на данни в сектор „Рибарство“ и за подкрепа на научните консултации във връзка с Общата

¹ ОВ L 358, 31.12.2002 г., стр. 59.

² ОВ L 412, 30.12.2006 г., стр. 1.

³ ОВ С 300 Е, 9.12.2006 г., стр. 400.

⁴ ОВ С 180 Е, 17.07.2008 г., стр. 27.

⁵ ОВ L 164, 25.06.2008 г., стр. 19.

политика в областта на рибарството¹,

- като взе предвид Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 г. за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна²,
  - като взе предвид доклада от световната среща на високо равнище относно устойчивото развитие, състояла се в Йоханесбург (Южна Африка) от 26 август до 4 септември 2002 г.³,
  - като взе предвид декларацията от Абърдийн, приета на 22 юни 2007 г. по време на конференцията EurOCEAN, от европейски организации за мореплавателски и морски изследвания, научни мрежи и редица учени от цяла Европа,
  - като взе предвид член 45 от своя Правилник,
  - като взе предвид доклада на комисията по рибно стопанство (A6-0000/2008),
- А. като има предвид, че Комисията се стреми да стимулира европейската научноизследователска дейност в областта на рибарството и аквакултурата от Четвъртата рамкова програма насам, за да подкрепи общата политика в областта на рибарството (ОПР),
- Б. като има предвид, че в Седмата рамкова програма цялата научноизследователска дейност в областта на рибарството и аквакултурата е обхваната в по-общия контекст на научноизследователската дейност в областта на земеделието (тема 2), докато морските изследвания и управлението на крайбрежните зони спадат към науката за околната среда,
- В. като има предвид, че в кодекса за поведение за отговорен риболов на Организацията на обединените нации по прехрана и земеделие (ФАО), както и в споразумението за прилагане на разпоредбите на Конвенцията на Организацията на обединените нации по морско право, свързани с опазването и управлението на запасите от риба, чиито премествания се извършват както във вътрешността, така и отвъд изключителните икономически зони (трансгранично преминаващи рибни запаси) и на запасите от далекомигриращи риби се подчертава необходимостта от развиване на научноизследователската дейност и събиране на данни с оглед подобряване на научните познания в този сектор,
- Г. като има предвид, че общата политика в областта на рибарството е една от общностните политики, които зависят в най-голяма степен от научните изследвания, както и че надеждността на мерките, приети в рамките на тази политика, се основава на научни становища на високо равнище,

---

¹ ОВ L 60, 05.03.2008 г., стр. 1.

² ОВ L 206, 22.07.1992 г., стр. 7.

³ <http://daccessdds.un.org/doc/UNDOC/GEN/N02/636/94/PDF/N0263694.pdf?OpenElement>

- Д. като има предвид, че общата политика в областта на рибарството изхожда от принципи за добро управление, които изискват процесът на вземане на решения да се основава на сериозни научни становища и своевременно да води до резултати,
- Е. като има предвид, че стратегията за мореплавателските и морските изследвания отчита, че е важно да се продължат усилията в различните мореплавателски и морски дисциплини, но същевременно се съсредоточава по-скоро върху подобряване на взаимодействията между морските изследвания и мореплавателските изследвания, вместо да се насочи към вече установени изследователски направления,
- Ж. като има предвид, че предстоящото преразглеждане на ОПР, което отдава приоритет на регионалното управление и управлението въз основа на екосистемите, изисква солидна основа от научни познания,
1. изразява убедеността си, че е необходимо в политиките в областта на изследванията да се отдели по-голямо внимание на специфичните проблеми на рибарството и аквакултурата поради икономическата, социалната и политическата важност на този сектор за Съюза;
  2. изразява задоволство във връзка с новото усилие на Комисията, изразяващо се чрез нейната стратегия за мореплавателски и морски изследвания, целяща мобилизирането на средства в полза на по-добра интеграция между морските изследвания и мореплавателските изследвания;
  3. припомня на Комисията, че в съответствие с Регламент (ЕО) № 2371/2002, е нейно законно задължение да основава своите предложения, свързани с ОПС, „на сериозни научни становища и на подхода на предпазливост“;
  4. изразява безпокойство във връзка с реорганизацията на теми в Седмата рамкова програма, което означава, че изследванията относно производството на риба са отделени от тези относно рибните полета и морската екология, докато едно ясно изразено преориентиране на ОПР към подход, основан на екосистемите, изисква, напротив, повече интеграция;
  5. изразява съжаление, че Седмата рамкова програма не счита нито рибарството, нито аквакултурата за специфични направления и че се позовава единствено на тема 2 „Храни, земеделие и биотехнологии“, където евентуално в широк смисъл би могла да се включи научноизследователската дейност в областта на рибарството; констатира, че същото се отнася и до тема 6 „Околна среда (включително промени в климата)“;
  6. приканва Комисията да преразгледа Седмата рамкова програма по повод междинната оценка, предвидена за 2010 г., като вземе предвид настоящата резолюция и отдели по-голямо внимание на специфичните проблеми на рибарството и аквакултурата;

7. изразява убеждение, че както политическите управленци, така и стопанските субекти в областта на рибарството имат жизненоважна необходимост от изследвания с по-практическа насоченост, като предвид продължителността на Седмата рамкова програма, е наложително да се включат цели за изпълнение;
8. счита, че липсата на специфични насоки за рибарството и аквакултурата в Седмата рамкова програма не спомага за изготвянето на достатъчен брой научноизследователски проекти в тези области и следователно е в ущърб на уместността и интересът, който представляват подбраните проекти;
9. подчертава, че с оглед обезпечаване на ефикасно прилагане на общата политика в областта на рибарството, е необходимо да се въведат специфични програми в областта на приложните научни изследвания, като се осигури тяхното финансиране чрез отпускане на достатъчни бюджетни средства; счита, че е необходимо за тази цел в Седмата рамкова програма да се включи скала за разпределение;
10. отправя искане към Комисията финансирането на приложните научни изследвания в областта на ОПР в рамките на Седмата рамкова програма да бъде използвано като средство за насърчаване на взаимодействието между научноизследователските усилия на държавите-членки и за натрупване на необходимата критична маса за справяне с основните залози на интердисциплинарните морски научни изследвания;
11. препоръчва в областта на морските научни изследвания да се отдаде приоритет не само на изследванията, целящи познаване на състоянието на рибните запаси, но също така на търговските, икономическите и социалните аспекти, предопределящи управлението на рибните полета, тъй като всички тези аспекти имат ключово значение;
12. счита, че в областта на рибарството и аквакултурата, следва да се отдаде приоритет на приложните научни изследвания, чиято основна цел би следвало да бъде подобряване на научните данни, служещи за основа на законодателството и управлението на риболовните дейности, по-специално що се отнася до плановете за възстановяване на видовете, за които съществува биологичен риск;
13. констатира, че в краткосрочен план е налице очевиден сблъсък на интереси между рибарите и изследователите, докато в дългосрочен план техните цели изглеждат по-съвместими;
14. приканва Комисията и държавите-членки да осведомят по-добре рибарите относно техния интерес от вземане под внимание на икономическата полза, която могат да очакват в средносрочен и дългосрочен план при оценка на предполагаемата икономическа загуба в краткосрочен план;
15. подчертава обезпокоителния проблем, свързан с недостига на млади учени в приложните научни изследвания в областта на рибарството, предвид слабо привлекателните кариери в сравнение с тези в областта на фундаменталните изследвания и други научни дисциплини;

16. подчертава необходимостта от възстановяването на интересни и престижни университетски програми, които водят до доходни кариери в този научен сектор;
17. изразява подкрепата си за образователна политика, която да мотивира в по-голяма степен младите учени да се посветят по-скоро на приложни изследвания в областта на рибарството, отколкото на фундаментални изследвания;
18. призовава Комисията да насърчи създаването на устойчива европейска мрежа, която да се основава на съществуващата физическата инфраструктура в държавите-членки и която да е предназначена за наблюдение и събиране на данни относно морската среда, което би улеснило обмена на информация между стопанските субекти в сектора и европейските научноизследователски организации и би позволило на Съюза да запази челните си позиции;
19. припомня необходимостта от хомогенизиране на различните действащи модели на приложни изследвания в държавите-членки, с оглед по-голямата съпоставимост на резултатите и улесняване обобщаването на данните;
20. приканва Комисията да насърчи научната общност да разработи повече общи методологични норми за изследванията в областта на рибарството и да укрепи сътрудничеството между националните научноизследователски институти;
21. приканва Комисията да събере конкретна информация относно начина, по-който функционира понастоящем диалогът между изследователите и рибарите в отделните държави-членки, и да извлече най-добрите практики;
22. подчертава, че регионалните консултативни комитети имат важна роля по отношение на приложните научни изследвания и ето защо отправя искане за пълноправно членство на учените в тези структури;
23. приканва Комисията и държавите-членки да предоставят бюджетните средства, предвидени в бюджета на Съюза в полза на събирането на данни в сектора на рибарството, по-специално в бюджетен ред 11 07 02: „Подкрепа за управлението на рибните ресурси (подобряване на научните консултации)“;
24. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета и на Комисията, както и правителствата и парламентите на държавите-членки.

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ

„Там, където няма наука, която да се прилага, не може да има приложна наука.“
Bernardo Houssay, лауреат на Нобеловата награда за медицина (1947 г.)

Почти половината от населението на Общността живее в зоните в близост до двата океана и четирите морета, които са под европейска юрисдикция. Въпросните океани и морета, като източник на живот, играят важна роля в смекчаването на изменението на климата. Правилното управление на тези сложни системи, които е трудно да бъдат опознати, съставлява една от основните задачи, с които трябва да справим.

Съвместяване на опазването на екосистемите с устойчивата експлоатация на ресурсите, предотвратяване и управление на въздействието на различните човешки дейности върху морската среда, повишаване степента на познание, технологично развитие и новаторство – всички тези цели е невъзможно да бъдат постигнати без участието на европейската научна общност.

Що се отнася до рибните запаси, според оценка на Агенцията на Обединените нации по прехрана и земеделие (ФАО) от 2004 г., над 70% от запасите са изчерпани, свръх експлоатирани или в процес на възстановяване. Освен риболова, върху ресурсите оказват въздействие други фактори, като изменението на климата или дейността на човека, което води до необходимостта от наличието на надеждни и пълни данни,

От своя страна бреговите зони са подложени на рискове, произтичащи от тяхното специфично географско разположение, а именно природни бедствия или инциденти, водещи до сериозно морско замърсяване. В тази област наблюдението на общността акватория предполага мобилизирането на всички съществуващи средства, включително с помощта на научните изследвания.

Морските екосистеми, които са особено уязвими, трябва да са обект на специално внимание, още повече, че в бъдеще, процесът на вземане на решения ще изисква подход, основан на екосистемите. Що се отнася до защитените морски зони, е необходимо те да бъдат ясно определени въз основа на интегриран подход, подплатен от солидни научни критерии, който е в състояние да ги защити също така спрямо други дейности, освен риболова, а именно туризъм, добив на нефт и военни маневри.

Морските изследвания като основен елемент при управлението на океаните и моретата

Въвеждането на обща политика в областта на риболова върви успоредно с осъществяването на ефикасни научни изследвания на европейско равнище. Общността е тази, която следва да оползотвори силните страни на новаторската и изследователската дейност, за да защити активно нашите океани и морета, посредством разработването на интегрирано управление на риболова, основано на качествено научнотехнологическо развитие.

Изследванията в областта на риболова са също така необходими при формулиране на

препоръки и предоставяне на научни съвети на законодателите. Най-важният инструмент, с който разполага общата политика в областта на рибарството (ОПР), трябва да бъде предмет, с оглед подобряване на неговата ефикасност, от по-големи инвестиции в областта на науката и изследванията за морето.

През последните 15 години Комисията предостави на научната общност съществени материални средства с цел стимулиране на решенията в областта на управлението на рибните полета. Европейските изследователи взеха под внимание не само съображения от биологичен характер, но също така дейността на риболовните съоръжения, биологичното въздействие на улова върху риболовните полета и социалноикономическите последици на решенията, които трябваше да бъдат взети. При все това, по подобие на другите свързани политики, еволюцията на ОПР породила нови нужди в областта на научните изследвания.

Необходимост от отговорна изследователска дейност с добро качество в областта на риболова

Въпреки че съществува известна противопоставяне между фундаменталните и приложните научни изследвания, следва да се отбележи, че резултатът от всеки тип изследвания трябва да изрази в познания, които могат или трябва да бъдат приложени. Според самите изследователи, най-често използваните методи са заимствани от т.нар. „фундаментални“ изследвания, което предполага, че не би следвало да има разрыв между двата вида изследвания. С оглед разрешаване на реални и настоящи проблеми, следва да се използват всички средства, независимо от употребения метод.

Незамърсената морска среда е необходима, за да се оползотвори потенциалът на океаните: опазването на ресурсите е от ключово значение, за се подобри конкурентоспособността в дългосрочен план. Тематичната стратегия за морската среда изисква бързи мерки, основани на екосистемен подход. Всеки процес на вземане на решения трябва да обхваща измерението, свързано с околната среда, и да отчита интересите на всички дейности, които оказват въздействие върху тази среда.

Поетите от Европейския съюз ангажирани по време на срещата на високо равнище в Йоханесбург биха могли да бъдат изпълнени единствено благодарение на отговорни научни морски изследвания с добро качество. Познанията и анализът на научните данни са от съществено значение по отношение на подхода, основан на екосистемите, на създаването на защитени морски зони, на гарантирането на устойчива и ползотворна експлоатация на ресурсите, както и в отговор на всяко предизвикателство, свързано с природни явления или бедствия, предизвикани от човека. Що се отнася до равнищата на устойчива експлоатация, те трябва да се опират на достоверна и постоянна информация.

Събирането, съхраняването, разпространението, обменът, обработката и анализът на голямо количество информация и данни са от съществено значение за уравнивяване на търсенето от страна на обществото и предлагането от страна на природата. Дълготрайността на ресурсите налага също така добро сътрудничество между сектора на риболова, океанографията, научните изследвания в областта на риболова, морската екология, изследователите по социална икономика, учрежденията за морски

изследвания и сдруженията.

Бъдещите изследвания в областта на риболова трябва да отчитат аспектите, свързани с местообитанията (намаляване на въздействието върху морското дъно, определяне на биологически уязвимите зони), случайния улов на уязвими видове (птици, костенурки или морски бозайници), по-точно засичане на търсените видове (за да се избегне нежелания улов и улова на съпътстващи видове), интегрирането на изследванията, от екосистемна гледна точка, проучванията както относно запасите, така и в областта на океанографията, биохимията и биоразнообразието.

Необходимост от работа в мрежа

Подобряването качеството на научните данни относно риболова е наложителна задача. Европа разполага с изследователски екипи и необходимите познания, за да създаде условия за устойчива експлоатация на морските ресурси. При все това, извън центровете за събиране на данни и мрежите за наблюдение, морските изследвания трябва да се опират на широк набор от инфраструктури, които са скъпоструващи и специализирани, и поглъщат голяма част от инвестициите. Ето защо тяхното съвместно ползване би подобрило рентабилността.

Една стабилна европейска мрежа, опираща се на вече съществуващи инфраструктури в държавите-членки, предназначена за наблюдението и събирането на данни относно морската среда, би улеснила обмена на информация между европейските изследователски направления и организации и би съхранило водещите позиции на Европейския съюз.

Нейното изграждане и прилагане биха позволили да се насърчи разбирателството и диалога между научната общност, законодателите и крайните ползватели, в това число в секторите на промишлеността и търговията. По-тясното сътрудничество между националните научноизследователски учреждения би имало също така за цел да хомогенизира различните модели на приложни изследвания, използвани в държавите-членки, с оглед постигане на съпоставимост на резултатите и улесняване на консолидацията на данните.

Нейните задачи биха обхващали координирането на специфичните задачи и предоставяне на експертен опит относно прилагането на общностното законодателство. Създаването ѝ, без да накърнява участието на научноизследователските институти в рамките на различните агенции и международни организми, би съставлявало значителна добавена стойност за развитието на европейската морска наука.

Образование и обучение

Квалифицираният персонал, необходим за дейностите, свързани с морската среда, постоянно намалява във всички области. В сектора на приложните изследвания, свързани с риболова, недостигът на млади учени е обезпокоителен: явление, които според специалистите се дължи на слабата привлекателност на подобни кариери. Положението е до такава степен сериозно, че в някои държави-членки се наложи да бъдат закрити специализирани научноизследователски институти в областта на

рибното стопанство поради липса на студенти.

С оглед промяна на тази ситуация, следва да се въведат интересни и престижни университетски програми, които предоставят перспективи за добре платени професионални кариери. Следва да се изгради образователна политика, която да насърчава младите изследователи да се насочват към научна дейност в областта на рибните ресурси.

За тази цел е уместно да се подобри образованието и обучението, мобилността и професионалната преквалификация, както и условията на работа, предимно в изследователските дейности, свързани с риболова, на също така и в сродни сектори. Следва също така да се подобри видимостта на подобни дейности, както и насърчителните мерки, насочени към учените, което би способствало за усъвършенстване на морската наука, като цяло, и в частност на изследванията в областта на риболова.

Необходимост от подходящо финансиране

Въпреки че основният проблем произтича от човешките ресурси, а не от парите, това не означава, че научните изследвания в тази област се ползват от изобилие от финансови ресурси. Поставените цели налагат освен подходящо използване на научните и технологичните познания решителна финансова подкрепа от страна на Европейската комисия и държавите-членки.

До този момент научноизследователските институти разполагаха със средства от два източника: национални средства в замяна на предоставянето на научна информация на правителствата на държавите-членки и средства от Общността в рамките на директивата относно събирането на основни данни и на участието им в научни комитети.

Третият източник на финансиране се опира на рамковата научноизследователска програма. В пределите на Четвъртата и Петата рамкови програми, за сектора на морските приложни изследвания, бяха предвидени някои специфични програми относно рибарството и аквакултурата (FAIR), финансирани в размер между 130 и 150 милиона евро. В Шестата рамкова програма, въпреки че тази сума да беше сведена до 60 милиона евро, политиката на рибарството продължи да бъде приоритетна. Що се отнася до Седмата рамкова програма, нито рибарството, нито аквакултурата се явяват специфични направления. Единствено тема 2 „Храни, земеделие и биотехнологии“, би могла, при едно по-широко тълкуване, да обхване изследванията в тези области. В тема 6 „Околна среда (включително промени в климата)“ изследванията относно морските ресурси и цялостното управление на бреговете зони също така не са ясно обособени.

Със сигурност, при представянето на проекти в рамките на Седмата рамкова програма, изследователите се сблъскват с трудности, поради различния подход към изследванията, по-специално в областта на аквакултурата, която е предимно с промишлен характер, или в областта на риболова и морските науки, които са с интердисциплинарен и по-дългосрочен характер. До този момент тези две области бяха подхранвани от едни и същи средства, което позволяваше взаимната им допълняемост,

като те бяха координирани от ГД „Рибарство“, а не както понастоящем от ГД „Изследвания“.

Следователно, за научната общност е по-трудно да представи безпокойството и нуждите на сектора пред служителите, отговорни за изготвянето на техническите спецификации на обществените поръчки. ГД „Изследвания“ реши да финансира на първо място фундаменталните изследвания, вместо да се ориентира по-скоро към изследвания, насочени към публични политики, за да обогати, по-специално от научна гледна точка, морската стратегия на Общността или за да изследва влиянието на риболова върху климатичните изменения.

В обобщение, целта на морската политика на Европейския съюз, а именно постигане на продуктивен риболов в рамките на чиста морска среда, налага изследователите, които работят в тази област, да имат достъп до хоризонтални механизми на финансиране в рамките на Шестата рамкова програма.

Докладчикът набляга на необходимостта от крайно наложителното въвеждане на специфична научна политика, насочена към рибните ресурси и съчетана със значително финансово усилие. Подкрепата на Европейския съюз за обучението и образованието в морската област би позволила да се обхванат различни аспекти - социални, икономически, морски и търговски, и да се подобри възприятието от страна на общественото мнение на общата политика в областта на рибарството и на необходимостта от нейното продължаване.